

PREAMBUL

„Spuneți generațiilor viitoare că noi am făcut suprema jertfă pe câmpurile de bătaie pentru întregirea neamului. Eroilor din arma Geniului 1913, 1916-1919.” Aceste cuvinte sunt scrise pe statuia Leul, aflată în capătul arterei care de la sfârșitul Primului Război Mondial poartă numele de Bulevardul Geniului. Statuia, operă a sculptorului Spiridon Georgescu, a fost finalizată la 25 iunie 1925 și dezvelită de prințul Nicolae, fratele mai mic al viitorului Rege Carol al II-lea, Regent al României între 1927 și 1930. Inițiativa ridicării statuii o datorăm generalului Constantin Ștefănescu Amza, comandantul Școalelor Geniului și Centrului de Instrucție al Geniului, iar Leul reprezintă eroismul militarilor de geniu participanți la Primul Război Mondial.

Memoria este unul dintre darurile formidabile pe care ni l-a dat Dumnezeu nouă, oamenilor. Generozitatea de a oferi celorlalți momentele rămase în memorie este unul dintre cele mai frumoase daruri pe care le putem face celor de lângă noi. Fotografiile immortalizează clipe, filmările surprind secunde sau minute din viață, dar ce ar putea reda oamenilor de astăzi o întregă perioadă de timp care aparține deja istoriei? Să vorbești despre oameni care mai trăiesc doar în amintirea celor care i-au cunoscut, despre locuri care și-au schimbat aproape complet geografia, despre timpuri în care era pericol până să și gândești altfel decât propaganda oficială. Acum, la peste 30 de ani de la căderea comunismului, să readuci la lumină oameni și întâmplări aparținând unui timp demult apus este o îndrăzneală. Dar ce am fi noi astăzi dacă viețile celor ce ne-au dat viață ar rămâne pentru totdeauna îngropate în uitare?

Povestea noastră începe la numărul 10 al Bulevardului Geniului, într-o casă galben pai cu două etaje, în al cărei demisol aveau să locuiască familiile Herzan (din 1945) și Ignat (din 1950). Este povestea părinților și bunicii noștri dintr-un vechi cartier bucureștean, dintr-o perioadă când viața în România se schimba radical, după alungarea Regelui Mihai și instaurarea comunismului. Într-o vreme când cineva intra în casa ta cu forța și îți spunea că din ziua aceea vei avea alt mod de a trăi. Gata cu preocupările tale pentru literatură, muzică, trebuie să predai toate cărțile, discurile sau tablourile care nu sunt pe linia partidului (cum au făcut cu biblioteca lui Istrate Micescu din casa de lângă Cișmigiu, când pur și simplu au aruncat toate cărțile), de-acum viața nu-ți mai aparține, are grijă partidul de toate. Pentru cei de azi pare o ficțiune sau, în cel mai bun caz, o distopie. Pentru cei de ieri a fost o realitate cruntă.

BULEVARDUL GENIULUI ȘI VECINĂTĂȚILE

Bulevardul Geniului bordează Palatul Cotroceni, pe o parte, având pe partea cealaltă case de locuit. Când m-am născut, în fața casei noastre de la numărul 10 se afla Gara Regală, care desigur nu mai funcționa. Clădirea Gării Regale avea să existe până prin anii 1970, când eram student, găzduind la un moment dat o cofetărie. Știu că de multe ori ajungeam în stația de tramvai din fața cofetăriei, ca să iau tramvaiul 11 ce mergea atunci spre casa din Giulești, unde ne mutaserăm ultima oară. Acum, pe locul unde se găsea Gara Regală, se face intrarea în Palatul Cotroceni.

În casele de pe partea statuii Leul locuiau inițial, pe vremea monarhiei noastre, ofițeri ai armatei regale, cum era și cazul lui nea Pilică (nu mai țin minte precis prenumele) Dimitriu, fost colonel de cavalerie și luptător în Primul Război Mondial. Nea Pilică, proprietarul casei, rămăsese în apartamentul de la etajul I, restul noilor vecini (sau poate mai bine venetici!), cum era și cazul nostru, al familiei Ignat, ocupau fie demisolul, împreună cu familia Herzan, fie etajul II, unde se stabiliseră două muncitoare din industria textilă și un bărbat căruia nu am ajuns să-i cunosc ocupația. Asta era soarta tuturor caselor de pe Bulevardul Geniului. Mai adaug că la două case de noi, unde stătea Răducu, un băiat de vârsta mea (poate primul meu prieten de joacă, cu care foarte des intram și în conflicte, de genul bătaia cu lopățelele când, având proiecte comune, construiam castele de nisip și nu ne înțelegeam la detalii, conflicte moderate de bunicii noastre), proprietar era un fost colonel, Grigorescu, provenit din marea familie care dăduse și pe generalul Eremia Grigorescu și câțiva arhitecți de renume. Cu

Dan Grigorescu, băiatul colonelului, mai mare ca noi, ne jucam în fâșia de grădină sau spațiu verde de lângă fosta Gară Regală, unde era prezent aproape toată ziua un fotograf, de ce îi ziceam noi Moș Cartof nu am știut niciodată, dar ne inducea oarecare teamă, avea o figură veșnic fără zâmbet! Cine știe ce poveste dramatică ascunde și el! Totuși, de câteva ori, ai mei făcuseră apel la el pentru a ne poza chiar acolo, în grădinița din fața Gării Regale.

Aproape de ieșirea din curte, care era în pantă, era pusă o bancă pe care după-amiezile venea să stea nea Pilică, să povestească secvențe din viață, mai ales din perioada de ofițer cavalerist din armata regală. Care erau privite cu destulă plictiseală de cele două textileste care stăteau la etajul doi și care, după-amiază, ajungeau și ele pe banca pe care, de obicei, se odihnea deja nea Pilică.

Miron Ignat (Rică), tatăl meu, militar burghez și el, terminase Școala Militară de Infanterie Mihai Viteazul în 1943 și avusese marea șansă a vieții ce va urma după venirea comuniștilor, să nu fi trecut Prutul și Nistrul, adică să nu lupte contra rușilor, deoarece altfel putea ajunge criminal de război, cum s-a întâmplat cu colegii lui mai mari din promoția 1942, unde șef de promoție fusese sublocotenentul Gulan, care ceruse el să lupte în Basarabia, deși mareșalul Antonescu dorea să-l mai țină în țară pentru o mai bună pregătire (o poveste care merită istorisită!). Mai adaug că drumurile mele în viață s-au intersectat cu Aurelian Gulan, am lucrat chiar la același institut de cercetări, ICPE, în perioada când am devenit inginer electrotehnician. În 1992, într-o toamnă foarte rece am inițiat în institut o întâlnire cu foștii salariați care erau și foști deținuți politici, vreo șapte-opt. Atunci am luat legătura telefonic cu Aurelian Gulan, caracterizat de directorul institutului ca un model exemplar, dar care nu a putut participa la întâlnire, problemele din vremea când fusese închis de ruși în Siberia și apoi în România